

SMITTSKYDDSBLAD

Läkarinformation

Version 2023-05-17

Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin, PNSP

Allmänfarlig och smittspåringspliktig sjukdom

Om sjukdomen

Smittämne

PNSP är pneumokocker (*Streptococcus pneumoniae*) med nedsatt känslighet för bencyclenpenicillin (PcG) med MIC > 1 mg/L.

Klinisk bild

Bärarskap av pneumokocker i nasofarynx ger inga symtom. Pneumokocker kan orsaka otit, pneumoni, sinuit, ögoninflammation, meningit och sepsis. Sjukdomsbild och bärarskap skiljer sig inte mellan antibiotikakänsliga pneumokocker och PNSP.

Diagnostik

Bärarskap och infektion med PNSP diagnosticeras genom odling för pneumokocker. Nasofarynx (aspirat, sekret) är vanligaste odlingslokalen, men pneumokocker kan även odlas fram från andra luftsvägsprover som sputum och öronsekret samt från sterila lokaler som blod, likvor och ledvätska.

Reservoar

Bärarskap av pneumokocker i nasofarynx och svalg är vanligt hos små barn, mindre vanligt hos skolbarn och vuxna. Upp mot 50% av små barn kan vara bärare. Bärarskap av pneumokocker kan kvarstå från några veckor till månader, längre tid hos yngre barn där ca 5% fortfarande är bärare efter 3 månader.

Inkubationstid

Inkubationstiden är svår att fastställa eftersom de flesta enbart blir bärare i nasofarynx. Vid klinisk infektion är inkubationstiden vanligen 1–3 dagar.

Smittvägar/smittsamhet

Pneumokocker sprids framför allt som droppsmitta, dvs. via hosta, nysningar och saliv. Eftersom bärarskap av pneumokocker är vanligast hos små barn och de dessutom ofta har luftvägsinfektioner, sker den största smittspridningen mellan och från barn i förskoleåldern och på förskola. Risken för smittspridning vid bärarskap hos äldre barn och vuxna är låg.

Handläggning av patient

Ge information till samtliga patienter om bärarskap, symtom vid eventuell klinisk infektion, smittvägar samt vikten av att hålla en god handhygien.

PNSP hos barn i förskoleålder

- Förskolebarn som insjuknat i luftvägsinfektion och där odling i samband med det aktuella insjuknandet visat PNSP ska stanna hemma från förskola och eventuella fritidsaktiviteter. När barnet tillfrisknat och har ett gott allmäntillstånd, dvs. är feberfritt och orkar delta i förskolans normala aktiviteter, kan barnet åter vistas på förskolan.

PNSP hos skolbarn eller vuxna

- Skolbarn och vuxna som insjuknat i luftvägsinfektion och där odling i samband med det aktuella insjuknandet visat PNSP ska stanna hemma från skola och arbete. Patienten kan återgå till skola och arbete vid gott allmäntillstånd.

Antibiotikabehandling

Vid behov av antibiotikabehandling bör diskussion ske med infektionsläkare och/eller barnläkare.

Förhållningsregler och information till patient

Patientinformationsbladet ”Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin, PNSP - patientinformation” ([Smittskyddsblad - Smittskyddsläkarföreningen \(slf.se\)](#)) innehåller den information och de förhållningsregler som ska meddelas patienten och som sammanfattas nedan.

Förhållningsregler

Den behandlande läkaren skall besluta om individuellt utformade förhållningsregler i syfte att hindra smittspridning för den som bär på eller misstänks bära på en allmänfarlig sjukdom. Följande gäller:

- Skyldighet att hålla kontakt med behandlande läkare i situationer då det är relevant.

Förhållningsreglerna skall meddelas skriftligt så snart det är möjligt samt tas in i den undersöktes patientjournal. Läkaren skall, så långt det är möjligt, se till att förhållningsreglerna följs.

Smittspårning

Vid fynd av PNSP hos enstaka barn i förskolemiljö är smittspårning inte aktuellt. Vid fynd av PNSP hos flera barn på samma förskola eller vid misstanke om utbrott kan smittspårning, provtagning och andra smittförebyggande åtgärder bli aktuella. Samråd i denna situation med den regionala smittskyddsensheten om smittspårning bör initieras samt om det är aktuellt med råd till förskolan kring hygienrutiner och andra smittförebyggande åtgärder.

Smittspårning av familjemedlemmar, hushållskontakter eller andra nära kontakter är i normalfallet inte indicerat.

Smittspårning ingår i behandlande läkares skyldighet. Patienten är skyldig att medverka i smittspårning.

Det är viktigt att patienten vid smittspårning får klart för sig att sekretess råder och att patientens identitet inte kommer att uppges för den eller de kontakter som framkommer vid smittspårningen.

Anmälan enligt smittskyddslagen

Anmälan görs via <https://www.folkhalsomyndigheten.se/sminet>

Ange uppgifter om vistelse i förskola och namn på förskola, givna förhållningsregler och uppgifter om smittspårning.

Kriterier för anmälan: [Falldefinitioner vid anmälan enligt smittskyddslagen](#)

Mer information

[Folkhälsomyndigheten och Smittskyddsläkarföreningens samlade information om smittsamma sjukdomar](#)